

Вестник Бул-хаир

Текст: Надежда Лукашова

Вестник „Бул-хаир“ е „ръкописна“ медия, която си поставя за цел да внася хумор сред войниците, готови да умрат за „цар и отечество“. Той се е предавал от ръка на ръка и се е преписвал от войниците на фронта. Списва от неколцина поручици от 21. Средногорски пехотен полк след боя при Булаир. Вестникът „Бул-хаир“ е предоставен на Главно управление на архивите от Надежда Лукаш, дъщерята на един от редакторите на вестника – бъдещият генерал Константин Лукаш.

През март се навършиха 85 години от издаването на първия брой на „Бул-хаир“. Този непознат досега и почти неизвестен ръкописен вестник ни предлага едни съвсем нетрадиционен поглед върху такова важно събитие в новата ни история, каквото е Балканската война през 1912–1913 г.

„Бул-хаир“ е хумористичен, трагичен, драматичен и боеви газет. Излиза без пари на бойното поле, докато бойните операции и обстановката позволяват.

За редактор всеки умен човек, който между умрелите остава жив. Сътрудник е всеки акъллия глупак. По „пет на нож“ дребна работа, ами с тази гад как ще се разправим, и дали и тя ще се съгласи на „Мир“?!!

В палатката на трета рота – редакцията на вестника – с много хумор, горчива самоирония и воински хъс, подпоручиците Вацлав Стрибрни и Константин Лукаш, както и Тарапонто Джурленски, Георги Криволашки и много други, започват

списването на „БУЛ-ХАИР“ – вестник на въшкоборския кръжок. Наричали са го „въшкоборски кръжок“, защото нашите герои през тази война са излизали на бой с призива „по пет на нож“, имайки предвид турците, но по-трудно им е било да се справят с вътрешния враг или както пишат - с „тази гад-въшките“. Двамата „български“ чехи Вацлав Стрибрни и Константин Лукаш се подписват като Йозо Костата и Йозо Булаирски. От Булаир полкът е вдигнат и заминава направо за Западния фронт, защото започва

Междусъюзническата война. Ръкописът на вестникът от Балканската война „Бул-хаир“ отразява героизма на българската армия, високия ѝ боен дух и е невероятно чувство за хумор на участниците във фронта. Традицията на вестника продължават през Първата световна война „Али Ботуш“ и „Оглед“ (Наследник Булхаиров). Десетте запазени броя на „Бул-хаир“ са не само богат извор на информация за събитията от фронта, но и за живия български език от началото на миналото столетие.

Константин Лукаш участва и в Първата световна война. След сключването на мира той остава окончателно в редовете на армията и завършва Военната академия. По силата на обстоятелствата Константин Лукаш остава на военна служба. Не се сбъдва мечтата му да следва в Чехия – родината на неговия баща Лудвиг Лукаш. Командир е на Първа българска армия, а по-късно и инспектор на войската. На 6 септември 1944 г. е освободен от длъжност, а на 15 март 1945 г. е осъден на смърт от т.нар. „Народен съд“. Вацлав Стрибрни завършва Садовското земеделско училище през 1915 г. Мобилизиран е и участва във войните през 1912 г.–1918 г. Работи като учител в земеделски училища в страната, като в продължение на 30 години учителства в Лозаро-винарското училище в Плевен.

=БУПЪ-ХАИРЪ=

Хумористичен, трагичен, комичен,
драматичен и боеви газетъ.

Излиза безъ пари на бойното поле,
когато бойните операции и обстоя-
телствата позволяватъ.

За редакторъ всички знаятъ говора,
който между умрѣлите остава
живъ.

За сътрудниците всички ахълима гупака.



Но, нетъ на нощъ
дребна работа, ами съ
тази гадъ ладъ ще се
разправимъ и дали и
та ще се спласи на. Миръ?!!

НА ПЪТ ЗА ЖЕНСКА БЪЛГАРИЯ

Няма вече бум!бум! ама въшки има
още. Както и да е, но нали единият
мир доде, за възстановяването на
втория жените да му мислят.
България изгуби един набор вой-
ници, но след 10 –месечния гурбет
вярваме, че пак ще се навакнат –
жените да му мислят. В лято 1914 през
м. април-май поповете ще има много
да кръщават и 57-т набор всички ще
бъдат като престригани все един бой.
След някой и друг ден ще се изтър-
сим росни, росни като гъби по до-
мовете. Живот, майка му стара! Само
ще лежим, спим и ядем и ...Ако има
какво? Жените да му мислят.
Тарапончо начело на въшкоборците
има намерение да минава тържест-
вено през градовете и селата. По-

вечето сме ергенчета пък станаме
кесат, а! Момите да му мислят.
Възможно е да се върнем брадяса-
ли, космати, почернели, охранени,
усилени, с една реч неузнаваеми.
Да не стане разбъркване на бащите.
Децата да му мислят.
Ромъните да се чистят по-скоро,
че карашмам Великите сили да му
мислят.

Понеже вече ще настъпи поле за
мирна деятелност, отворихме във
вестника Военно- научен отдел –
имаме практика я. Военните капа-
цитети да му мислят.

На нас, като се връщаме от бойното
поле, всичко е наред и всичко азър,
особено дето храбро са се сражава-
ли мамалигарите, тъй че един вид
няма какво да му мислим.

Бул-хаир, брой 11, стр. 2

